

27. februar 2002

Møde i Europaudvalget 28. februar 2003

På Europaudvalgets møde fredag den 28. februar 2003 kl. 10 behandles bl.a. Rådsmøde (miljø) den 4. marts 2003. Se Forbrugerrådets kommentarer nedenfor til udvalgte punkter på dagsordenen.

Pkt. 2. Direktiv om kvaliteten af badevand - åben debat

Forbrugerrådet ønsker en bedre sammenkobling mellem vandrammedirektivet og badevandsdirektivet, da det opfattes som kunstigt at sondre mellem miljøhensyn og hygiejnehensyn. Det betyder blandt andet, at der bør ske offentliggørelse af de miljø- og sundhedsproblematiske kemikalier, som findes i badevandet. Derudover ønsker Forbrugerrådet en udvidelse af badevandsdefinitionen, således at også deltagere i vandaktiviteter som windsurfing mv. nyder beskyttelse.

Pkt. 6. Kemikalielovgivnings-pakken - information ved Kommissionen/udveksling af synspunkter

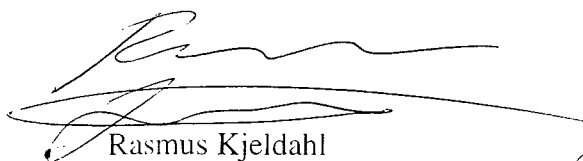
Forbrugerrådet opfordrer den danske regering til ved Kommissionens statusredegørelse for kemikalieudspillet den 3. marts at opfordre Kommissionen til snarest muligt at fremlægge det forsinkede udspil til en ny kemikaliepolitik. I den forbindelse er det vigtigt at få klarlagt, hvilken rolle den kommende internetkonsultation vil få for lovgivningsprocessen. Det er vores ønske, at internetkonsultationen begrænses til en måned, for at det kan sikres, at behandling af ny lovgivning ikke udskydes til efter valget til Europa-Parlamentet i 2004.

Pkt. 9. GMO - information fra Kommissionen

Forbrugerrådet mener, at EU-moratoriet ikke bør hæves, før en sameksistensstrategi og afklaring af ansvarsspørgsmålet (for såvel adskillelse som spredning) er på plads på EU-plan. Vi er klar over, at det er en skærpelse i forhold til den nuværende indstilling fra Danmark, men belært af det danske sameksistensarbejde må det være et rimeligt krav på europæisk niveau.

Se også vedlagte brev, som Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Økologisk Landsforening i dag har sendt til Fødevareministeriet

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Villy Dyhr
Afdelingschef

Kent Harnisch
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

27. februar 2003

Fremsendt som mail

Kommentarer vedrørende den kommende strategi for sameksistens fremsendt på vegne af Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Økologisk Landsforening

Idet vi endnu engang takker for muligheden for at bidrage med vores holdninger, har vi følgende kommentarer til strategioplægget:

- Vi støtter, at man fra dansk side ikke afventer en EU-strategi for sameksistens, især hvis moratoriet kan fastholdes, indtil denne strategi er på plads. Således er der mulighed for, at Danmark kan gå foran og få indflydelse på den EU-lovgivning som i sidste ende vejer tungest på dette område, som det kommer så klart fremgår af den juridiske redegørelse.

Vi mener dog, at det bør gøres meget klart, hvad der er udgangspunktet for det danske arbejde i forhold til EU:

- Forhandlingerne om tærskelværdier i såsæd skal op på det politiske niveau. Målet er så lave grænser som overhovedet muligt, altså 0,1%. Dette er afgørende vigtigt og vil gøre indsatsen i resten af leddene mere sikker. Det er også af stor betydning for økologerne.
- Det er ikke diskuteret, om det er muligt for Danmark at gå foran med krav, der gælder for såsæd dyrket i Danmark. Dette vil efter vores mening kunne lade sig gøre og bør vurderes som en del af strategien. Det vil også give danske producenter et kvalitetsmæssigt forspring.
- EU-moratoriet bør ikke hæves, før en sameksistensstrategi og afklaring af ansvarsspørgsmålet (for såvel adskillelse som spredning) er på plads på EU-plan. Vi er klar over, at det er en skærpelse i forhold til den nuværende indstilling fra Danmark, men belært af det danske sameksistensarbejde må det være et rimeligt krav på europæisk niveau.
- Der arbejdes fortsat i europæisk regi med sameksistensproblematikkerne.

Vi finder det meget positivt, at det danske arbejde med udgangspunkt i den faglige udredningsgruppe bruges aktivt i udarbejdelsen af en fælles EU-politik på området.

I forhold til den danske strategi

- finder vi det helt rigtigt at tage udgangspunkt i den faglige udredning. Vi må dog tage forbehold på området raps, kløver og græs, indtil den faglige udredning på dette område er færdig.
- finder vi det naturligt (og positivt), at regeringen vælger at pålægge GMO-dyrkerne ansvar for implementering af forholdsregler og forventer, at det dækker såvel det praktiske som økonomisk ansvar.
- står vi stadig fuldstændigt uforstående over for modstanden mod at gå længere end til første handelsled med retningslinier/lovgivning.
- er der erfaringsmæssigt stor risiko for sammenblanding i andre produktions- og transportled og store omkostninger forbundet med adskillelsen, hvilket vi kontinuerligt har gjort opmærksom på.
- holder vi fast i, at udgifter i forbindelse med adskillelse og spredning i alle produktionsled skal bæres af de producenter, der anvender gensplejsede planter og plante-produkter. Forbrugerne skal frit kunne vælge den ikke-gensplejsede vare, der hidtil har været til rådighed uden merpris. Hvis genteknologien giver landmanden store økonomiske fordele, må de også kunne bære udgiften til adskillelse helt frem til brug. Eller hvis genteknologien frembringer produkter forbrugeren aktivt efterspørger, vil producenterne også dermed via markedet kunne betale adskillelsen.
- må vi slå helt fast, at selv om økologerne er en væsentlig part i dette spil, skal de konventionelle landmænds ret til at vælge gensplejsede planter fra ikke glemmes. Sameksistens er en bred fødevarer- og landbrugspolitisk udfordring, som omfatter såvel de konventionelle landmænds valgmuligheder som forbrugernes ret til at vælge ikke-gensplejsede konventionelle produkter. I befolkningen er der stor modstand mod brugen af genteknologi i fødevarerproduktionen, som i høj grad skyldes etiske overvejelser og miljømæssige problemer i forbindelse med dyrkning. Derfor er det vigtigt, at der forbliver en mulighed for at undgå GMO i den konventionelle produktion. Landmændenes og producenterens frie valg skal sikres også i forbindelse med produktion af fødevarer, der med de nuværende og de formentlig kommende EU-regler ikke skal mærkes. Dette gælder ikke mindst animalske produkter fra dyr, der har fået GMO i foderet, som er af stor betydning, da foderafgrøder udgør den største del af aktuelle GM-afgrøder.

I forhold til ansvar har vi over for ministeren gjort klart, at det er vigtigt, at erstatningsansvar fastlægges politisk. Vi er tilhængere af en model, hvor det ikke er landmænd, som overholder reglerne, som rammes i tilfælde af forurening, men sortsejerne. Hvis det dog viser sig ikke at være muligt, bør producenter, der bruger gensplejsede sorter, få ansvaret. Alternativt bør ministeriet vurdere muligheden for via et promilletillæg på gensplejsede afgrøder at etablere en fond, som dækker omkostninger til retssager og eventuelle erstatninger.

- Det vurderes i den juridisk udredning, at krav til dyrkerne af bestemte gensplejsede sorter ikke må være så omfattende, at de har karakter af forbud. Det skaber den ulogiske situation, at det er for de mest problematiske afgrøder, at der kan lægges færrest begrænsninger i forhold til spredningsproblemetets omfang. Denne problemstilling skal fortsat bearbejdes på EU-plan.

Samtidig vurderer vi, at dyrkning af nogle gensplejsede afgrøder vil give en spredning, der undergraver de økologiske producenters muligheder for at leve op til økologiforordningens krav om produktion uden brug af GMO.

Desuden vil dyrkning af visse afgrøder give merudgifter i forbindelse med dyrkning og forarbejdning af økologiske afgrøder. Det vil være merudgifter, der er af et omfang, der umuliggør produktion til samme pris. Dermed påvirker dyrkning af visse gensplejsede afgrøder *de økologiske landmænds* mulighed for dyrkning af visse afgrøder, og frøfirmaers muligheder for markedsføring og salg af økologiske såsæd og frø. Det anser vi for at være mindst lige så konkurrenceforvridende og handelshindrende som de fagligbegrundet afstandskrav m.m., der kunne gøre dyrkning af visse gensplejsede afgrøder uinteressante.

Herudover vil dyrkning af gensplejsede planter besværliggøre omlægning af disse arealer til økologisk drift. Dette forhold vil pålægge økologiske producenter merudgifter ved køb eller forpagtning af jord og stiller dem dermed dårligere i konkurrence om jorden.

Betydningen af disse forhold for de økologiske producenters fremtidige udviklingsmuligheder er ikke tilstrækkelig belyst, og dermed vurderer vi, at arbejdet på disse punkter ikke lever op til målsætningen om at sikre andre produktionsformers "udviklingsmuligheder".

Spørgsmålet om tærskelværdier i økologiske varer er rejst. Vi er klar over, at praksis opfattes forskelligt i Europa, og at dette er et yderst ømtåleligt område. Vi finder det rigtigt og positivt, at man i den faglige udredning har set på økologien med ingen forurening som udgangspunkt. De problemer med spredning, der er forbundet med sameksistens, skal ikke løses ved at tillade større og større mængder GMO i de økologiske produkter. Vi lægger megen vægt på, at kontrol af økologi er kontrol af produktionsprocessen og ikke baserer sig på tests, selv om disse selvfølgelig kan bruges som en del af kontrolprocessen.

Med genteknologien er de økologiske producenter og forbrugere blevet pålagt et problem, som de absolut gerne havde været foruden.

Vi ønsker fortsat, at målet skal være, at der ikke skal kunne findes GMO i økologiske produkter, og som økologerne har gjort med handlingsplanen på foderområdet, er der også ønske om selv at gøre en væsentlig indsats for at kunne leve op til dette.

I forhold til den danske strategi er det afgørende vigtigt, at vi kan sikre såsæd uden GMO og sikre adskillelse i hele kæden. Det vil ikke alene gavne økologerne, men alle danske land-

mænd og forbrugere, der fortsat er interesserede i at opretholde en fødevareproduktion uden gensplejsning.

Opsummerende mener vi følgende skal indgå i den fremtidige strategi

- Et proaktivt arbejde på EU-niveau, 0,1 grænse i såsæd og opretholdelse af moratoriet, indtil sameksistensstrategien og ansvarsspørgsmål er på plads.
- Dyrkere af GMO-afgrøder implementerer diverse virkemidler og får det praktiske og økonomiske ansvar for implementeringen af virkemidlerne.
- Udgifter i forbindelse med prøvetagning, adskillelse m.m. skal bæres af brugerne af GMO. Det kan eventuelt dækkes via afgifter på gensplejset såsæd, korn m.v., der kompenserer andre producenter og staten for udgifter i forbindelse med adskillelse og kontrol. Gensplejsede afgrøder behandles i separate linier under transport og forarbejdning.
- Sortsejerne pålægges ansvar, hvis der sker skade, selv om landmanden har overholdt god praksis. Både i forhold til spredning af gener og i forhold til andre utilsigtede følgevirkninger. Alternativt kan der oprettes en fond til retssager og erstatning ved forurening

Med venlig hilsen

På vegne af organisationernes deltagere i kontaktudvalget

Mette Meldgaard og Henrik Refsgaard